

מנהל חולין דף ז' ע"ב, שולח אודם... ואנ'... ר"א בן יעקב ה"א (ז' ע"ב)

דפי מנחה אסור למכור ירך חתוכה לנכרי כשיש פניו נחלק בן מנחה שנתן דעתו של הנכרי - שהנכרי חושב שהמנהל את עצמו לכוונתו את הפיג'ה לכוונתו (ואם נחלקו אתמול יתכן ואין מנחה סובר כן) וכל זה בענין ענינת דעתו של הנכרי, אבל איסור ענינת דעתו של ישראל נפירש בהר"ת בשם של ר"ר ורמב"ם.

ופנה, רש"י הפדיר את האיסור בגבולות דעת שאנו דבו של הזולת להחזיק לו אבה חנם - ולכאורה לשון ענינת לב שהמנהל בה רש"י הוא לשון הפסוק ביעקב כשבחר יעקב מבלי להודיע ללבן - ופי' המשא שפוא בכלל ענינת מנהל - אלא שבאופן כן לכבודו פי' רש"י, גדול כבוד הבריות - ולכאורה ר"ע שמפני כבוד הבריות מותר לענב דעתו של חבירו - ואם פותרה מפני כבוד הבריות ע"כ פאיסור פוא מדברגן בלבד.

דמשה, גם פראשונם וגם פאחרונם נחלקים בענין -

חידושי פריטב"א שם ד"ה כדאמר שולח, ואיסור ענינת דעתו...

פריטב"א פביא מקור לעיסור ענינת דעת מלא תענבו - ושענת דעתו של נכרי אסורה ע"כ מדאורייתא (וגמיתו) שבפסוק מוסר על לא תכחשו ולא תשקרו ולא על לא תענבו.

סו"ט ע"ג ד"ת קנ"ה... מן התורה

גם פס"ט על ענינת דעת בלא תענבו.

מנחת חינוך מ"ג רכ"ד ד"ה או פאנו מנון עובד עובד זרה

דפי מנחת חינוך פאנו מנון חבירו יש בו משום שתי עולות - החזקת מנון של חבירו שלטא כדן - ופוא נכלל באיסור גבלה, וזו עולה שלקח מנון של חבירו דרך ענינת - וזה פחידוש ב, בלא תענבו, שלטא נכלל באיסור גבלה - עד כדי שפמנחת חינוך ר"ה לחדש שגם דפי מ'י שסובר גבל נכרי מותר אבל ענינת מנכרי אסורה מ"ג פהשתה באופן שלקח מנון את כספו.

ולכאורה דפי פמנחת חובנים דברי פריטב"א ופס"ט (וכן פוא ביראים) שגם ענינת דעת פיא בכלל לא תענבו - פאין נפק"מ בהשתתות פמידות בין מ'י שאנו מנון מ'י שמתענב לחבירו על מנת שיחזיק לו אבה.

סו"ק מ"ג רס"ב... של עכו"ם אסור

דפי פס"ק איסור ענינת דעת פוא מדברגן בלבד.

שו"ע הרב פלכות אונסא וננת דעת סו"א, י"ב

פער"ט מחלק בין ענת דעת במקום שמפסידו מנון שפיא בכלל לא תענבו לבין ענת דעת בלא הפסד מנון אסורה מדברגן (פער"ט פתח בנכרי אבל המשמעות בסוף דבריו פיא שמדובר גם בישאל).

וא"כ - פראשונם נחלקים אם ענינת דעת אסורה פפ"ת או מדברגן, ופאחרונם כנראה פוסקים שפיא פפ"ת - אלא שלפי שו"ע פרב איפה פאין פפסד מנון פאיסור פוא מדברגן בלבד.

ראינו בלמ' על מקומות שמכריזים על הפרפה -

חולין ז' ע"ב, פיכי מכריזין... נסעי נפשיה, ורש"י

שיטת רש"י פיא פאין איסור ענת דעת כשאינו מרמפו פפורשות בדבור, ואם פאורה חושב שפמארח פפסיד כסף כדי לכבדו - פהעף את עצמו.

תוס' שם ד"ה אינפו

פתוס' חולקים על רש"י וסוברים פאין אומרים פהעף את עצמו כשהפעה מ"ג עצמו מוכיח כן - וכמו בפתיחת חבית, ודוקא בנכרי פקונה בשר בשוק פפנחה שפוא כשר שייק למחר איפו דקמעי נפשיה, או פפשה את חבירו וסובר שחבירו בא לקראתו כדי לכבדו.

ג' י"א דף ס"ב ע"א, ואין כופלין שלום (תנינא)... שלם למר, רש"י, ותוס' ד"ה שלם

דפי רש"י לכאורה הפשט פוא שמ"א רב כפנא ע"ה שלטא לתת שלום לנכרי ככל ובכל זאת לקיים את ענין דרכי שלום - דהיינו שלשית רש"י פרי אין ענינת דעת כשאינו מרמפה אותו במפורש מותר למחר שלם למר ולכוון לרבו, אבל דפי פתוס' פרי פפירוש פפשט בדיבורו פוא שנתן שלום לנכרי - ואם כוננת לרב פרי ענב דעתו של הנכרי.

שביעית פרק י' מנהל ח' כיו"א בו רו"ח...

לכאורה פפורש כאן כתוס' שחייבים להודיע גם כשאנו מרמפה אותו בדיבור - אלא שיס מקום למחר שפוא דין מיוחד ברו"ח בשלם שנמצא מזה דבר פרו"ח שחייב להודיע שפוא רו"ח.

11 ירושלמי שם העכפ ט', אמר רבי יוסי!..

מפורש בירושלמי שאותו דין קיים בכל אדם שרוצים לכבדו במה שלכא דמדי-

12 שו"ת מהרי"ט חלק ב' או"ח סי' ח'

רש"י מודף שם בנ"י שפדעף את ע"מ - אחר שגבא לכבדו ע"פ עזותו חייבים דלפדעף שפדעף - אלכא שלכאורה לדבריו קשף תמ"פת רבא מ"ט אמרת ל"פ כ"י - פרי מר זוטרא אמר למפ לפו דרבנן דגרוח ואתו כול"י פאי - ויולו שתק רב ספרא פ"פ נחשב כאילו אמר במפורש שבא לכבדו.

13 שו"ע חו"מ סי' רכ"ח סעיף ו', ז'

פשו"ע פסק כח פתוס'

ופנה, דע"ל בנ"י פביאו מרב יפודף שפתח לעולמא חביות נמכרות ופקשו עליו מרבי מאיר ותירטו או שפדעף או שפדעף פ"פ כל כך חביב על רב יפודף שאפילו אם לא היו החביות נמכרות פ"פ פותח אותן לכבדו -

14 תוס' חולין ז"ז ע"ב ד"ה ופא קא נאצינן ליה

פתוס' מחלקים בין איפד שפדעף מצשפ לכבדו אלכא בא לו ע"י פפסד מאיפד שבכ"ל לא בא דקרואתו - שאז אפילו אם בין כך פ"פ בא דקרואתו חייב דלפדעף פיות ולכא בא לכבדו כ"ל.

15 דח"מ פ"ב דעות ד"ו

פרמב"ם ופאור לא פביאו את הפיתר שאם פ"פ עשפ כן לכבדו א"י דלפדעף - ופ"י פב"י שפוא פשז (ולכן ע"ב בשו"ע לא פביאו) אב"ל פלח"מ אשן שפרמב"ם ופאור סוברים שפדעף בעמוד ב' איננ סוברת כן ופסקו פרמב"ם ופאור דאוסור. (פלח"מ ע"ג מד"יק מפרמב"ם שסובר כרש"י ולכא כתוס').

16 שו"ע הרב פלכות אונקאפ וענינת דעת סי"ג

פער"ז כן פביאו וכנ"ש ב"ל.

17 פוס"ע חו"מ סי' רכ"ח ס"ק ח' ו'

פוס"ע ד"יק מלשון לא יסרפב שמתר דלפ"ע אוב"ל לחבירו ע"כ כשיודע שלכא יאכ"ל - כדי שלכא יחשבו אחרים שננע מלפ"ע לו אוב"ל מסבב אחרת - ודוקא דלפ"ע בו אוסור.

מתני' *ישולח

מתני' שולח אדם ירך לעובד פוכים כו'. ואין חוששין שחא יחזר וימכרנה לישראל ויאכלנה צדיה דכין דשלימה היא מקימו על גיד הגשה היה ניכר אם נחטס הימנה והלקח מכן שלא נטל וטעלו ובגמרא פריך היכי זבני ישראל נשר מעובד טוכבים: (גמ' ירך . שלמה מחמת: סופספ לג' . אללא אם כן נטל גידה דכין דחוכה היא סבר הלוקחה מן העובד טוכבים שניטל גידה וזוכלה צדיה: במקום שאין מפריזין . שכל הטכמים של אותו מקום ישראליים הם וכשנאלה טרפה לידם אין מכריזין לומר נפלה טרפה באיטליה למטר לעובד טוכבים ובלאו מקום אין לוקחין נשר מן העובד טוכבים הקמא מכרו לו הטכמים טרפיה ואין אטו יודעים אם בלחם היום טרפה לידם:

אדם ירך לעובד כוכבים שגיד הנגשה בתוכה מפני שמקטבו ניכר: גמ' שלמה אין חרובה לא במאי עסקינן אילימא במקום שאין מכריזין

סופספ נמי לישדר- עם גידה לילכא למיתת שחא ימכרנה לישראל דהא לא זבני מיניה דחיישינן למרפה: אללא במקום שמפריזין . שישאל חותר ליקח עם בליתו מקום מן העובד טוכבים כיון שלא הכריזו דלמאי יחוש לה הטכמים ישראליים הם ולמרפה לילכא למיתת

דהא לא הכריזו היום: עלימס נמי לג' לישדר ליש- עד שיקבל גידה דחיישינן שמקוטבו ניכר איכא למיתת דלמח חתך לה עובד טוכבים ומזין וכטור זה שגמל גידה: מימספא דעובד כוכבים- ציך אט עשוי כאל ישראל שהיא טרפה כדרך שגיד מונח ועל דא סמך רבי בשולח ירך לחיבוט על ד עובד טוכבים ולא עשה זה חותם דכשרה היא אם היא חוכה כדרך שישראל חוכמה אחר חיימיה גידי אכל בלכר אחר שחיתך עובד טוכבים וחייוך ישראל שין זו אכור עד שיהא זו חותם: ואיכתיים אימספא במקום שאין מפריזין ורקשיא לך חוכמה נמי לישדר דהא לא זבין לה ישראל גידה שחא יתגנה לו בפני ישראל ואיחא הוואה שזה נקמה לו לוקח הימנו וכטור נטל גידה: ואיכתיים אימספא סעמח דמתי' דלמח חוכמה לא לישדר עם גידה: משום דגונב דעטו- דעובד טוכבים כטור ישראל זה איכתיס מלח שחיתך ומרנ כה לישול גידה עד שגיריחם לעגלו וחיכ' נקמה לו והא לא נטלו וגמלא מחזיק לו טובה חתם: פייסיס לפכודים- מן שכו לבטל המעטרת: מכרס- ספיה רחבה ששוכרין בה לחה הרה: כמר דשטוסס- בחילוף שחיתך בחוקק שחיתכוהיחיד בבטורת (ד' י') הוא סכחח דמזכין הרבא דלמחח כמר דכנתח ולי נראה דלמח חוכמה הוא (ג) דהא דמרפה לוח דוקא דמרפה בשחיתך לא מילחפא אללא כלומר טרפה שחיתך נתן לו כמר דכשרה שחיתכוהיחיד ספרספא פוג' והעובד טוכבים סטר שיהי ח: ולי מכללא פוג' מה לו חי איתמח מכלל איכתיים הא מהאלכלל שפיר שמעינן וחמח אשמעינן גמח דלח כפירות איתמח ומה יס לו לעגמס ככלל זה: למ' טרפס פוג' איכא למיתר דלח משום גניבות דעת איקפיד אלא משום דאכתייה גביה מד השחא: אנפקא הייפא ששפע- מאסיקרא דידה איקפיד שטבר על דכרין: לג' יסרפכ- לא יפליר זו הוואל וידע שלא יעשה משום דגונב דעטו להחזיק לו טובה כחמס כטור שמן אלב מסריב לו ק: ולא יספס לו כו'- כל חכיותיהם תגופת היו וכשנאל אדם חכוב אללו שיהא לו חכיות להסקיפו יין חוק ואם מכר חכיות לחטוי שלמה ועדיין

חרובה נמי לישדר ליה דהא לא אתו למזבן מיניה אלא במקום שמכריזין שלימה נמי לא לישדר ליה דחתך ליה ומזבין ליה אי בעית אימא במקום שמכריזין ואימא במקום שאין מכריזין איבעית אימא במקום שמכריזין וחתוכא דעובד כוכבים מדע ידיע ואיבעית אימא במקום שאין מכריזין גידה *שכמא יתגנה לו בפני ישראל איד ואי בעית אימא משום דקא נגיב ליה דלעתייה דאמר שמאל *אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של עובד כוכבים והא דשמאל *לא בפירושיא חמיר אלא מכללא איתמר דשמאל היה קא עבר במברא א"ל לשמעיה פייסיה למבריה פייסיה ואיקפד מיס איקפד אמר אביי *ירנגולת טרפה הווא ויהבה ניהליה במד דשחיתך רבא אמר אנפקא אמר ליה לאשקיי ואשקיה חמרא מוינא *וכי מכללא מאי למ'ד טרפה הווא א"ל אמאי תשדא איסורא למ'ד אנפקא א"ל לאשקיי אנפקא דייא משמע תניא היה ר' מאיר אמר *אל יסרהב אדם לחבירו לסעוד אצלו וידע בו שאינו סועד ולא ירבה לו בתקדושת וידע בו שאינו מקבל ולא יפתח לו חכיות המבורות לחנוני אמ"כ הודיעו *ולא יאמר לו סך שמן מפר ריקן ואם בשביל כבודו מתר איני והא

עולא איקלע לבי רב יהודה פתח לו חכיות המבורות לחנוני אדועי אדועיה ואיבעית אימא שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה דבלאו הכי נמי פתחוד מפתח ליה ת"ד *לא ילך אדם לבית האבל ובידו לגין המתקשקש ולא ימלאנו מים מפני שמחעוהו ואם יש שם חבר עיר מותר ת"ד *לא ימכור אדם לחבירו סנדל של מתה בכלל של דהה שחיתך מפני ב' דברים א' מפני שמחעוהו וא' מפני הסכנה *ולא ישגר אדם לחבירו חכיות של יין ושמן צף על פיה ומעשה באחד שישגר לחבירו חכיות של יין ושמן צף על פיה והלך ויזמן עליה אורחין ונכנסו מצאה שהיא של יין וחנק את עצמו *ואין האורחין רשאין ליתן ממה שלפניהם לבט ולבתו של בעה"ב אא"כ נמלו רישות מבעה"ב ומעשה באחד שזמן ג' אורחין בשני בצורת ולא היה לו להניח לפניהם אלא (ב) בשלש ביצים בא בנו של בעה"ב נמל אחד מהן חלקו ונתנו לו וכן שני וכן שלישי בא אביו של הינוק מצאו שעווק א' בפיו ושהים בידו חבשו בקרקע ומח כיון שראתה אמו עלתה לגג ונפלה ומתה אף היא עלה לגג ונפלה ומתה א"ד אליעזר בן יעקב על דבר זה נהרגו ג' נפשות מישראל *מאי קמ"ל דכולהו ר"א בן יעקב היא

היא אללו לא יפתחהו לאורח הבא לו מפני שגונב לבו להחזיק לו טובה חתם סכסור זה הפסד גדול נפסד ע"י שהרי תשאר חכיות זו חכירה ותחלקלך יינה חתם ימכרנה מיד לחטוי שימכרנה לו: א"כ סודיפו- מכרתיה לחטוי ואיני נפסד: לג' יכיל לו פך ריקן ויאמר לו סוך שמן- מפני שידע בו שאיך סך גונב דעטו כטור שיש בו שמן: ואם כשכיל כבודו- על אורח להודיע לבריות שחביב הוא עליו מותר: סמקשקש- חסר לפי שזה כטור שהוא מלא: ששטפסו- גונב דעטו: ואם יש שם חסר פיר- חסרות פיר שיש שם רבים חתם מחסין להחזיק את האבל בעיסקן שיאמרו כמה חסוב זה שזה מכדור כ"כ: שופר- גדול כטור הכריות: פגול- על עור כהמה שחמה* (חיה) מאליה אין עורה חוק כאל כריאה שחופה: חיס ששופס- כריאה שחופה: ספכנס- שחא מחמת טכית נחש מחה והארס ככלב כטור: ושמן נף על פיס- כטור שהכל שמן ומזמן עליו וארחים וכחוח שיש לו שמן הרבה ללרכס: ומנח אם פלמו- שלא היה לו מה להאכלם ונתן מהם: ששוקוק- סוגר כמו ועוקוק (ישעיה ס):

² ואיסור גניבת דעתו של נכרי כתבו קצת רבותי' בשם בעלי התוס' ז"ל שהוא איסור תורה דנפקא לן מדכתיב לא תגנובו ולא תכחשו וגו'. וכי כתיב בסיפא דקרא איש בעמיתו דממעט הכותי ההיא דלא תכחשו ולא תשקרו קאי במקום שאין חילול השם בדבר. ודייקא נמי דלא כתיב מעמיתו או לעמיתו. והיינו נמי דיהביה אנחתא בלא תגנובו. ואע"ג דלא אשכחן גניבה סתם על גניבת דעת אלא לשון גניבת לב ככאן נכתב לא תגנובו סתם לכלול אף גניבת ממון. ובתוספתא דב"ק איתא שלשה גנבים הם גדול שכולם גונב דעת הבריות:

קנה

³ שלא לגנוב ממון שנאמר (ויקרא טו, יז) לא מגנטו: רמב"ם ל"ח רמז, סמ"ק רסב, יראים קכד (רנה), חנוך רכד.

בפרשת קדושים כתוב לא תגנובו כבר בארנו למעלה שבממון הכתוב מדבר ותניא בת"כ (קדושים פרשתא ג) מכלל שנהא' בגנבה שנים ישלם למדנו עונש אזהרה מניין תלמוד לומר לא תגנובו, לא תגנובו על מנת למיקט לא תגנובו על מנת לשלם תשלומי כפל ארבעה וחמשה בן בג אומר לא תגנובו משלך מבית אחרים אלא שבור את שיניו ואמור לו שלי אני נוטל ותניא בתוספתא דבבא קמא (פ"ו הל' ג) 'שלשה גנבים הם הראשון שכולם גונב דעת הבריות מרבה לו בתקרובת ויודע שאינו מקבלו ומסרב בו לאכל ויודע בו שאינו אוכל ותניא במסכת סוטה (ט, ג) לפי שגנב אבשלום שלש גנבות לב אביו ולב בית דין ולב כל ישראל נתקעו בו שלשה שבטים שני' (שמואל ב' י"ג, יד) ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום וגונב דעת הבריות נקרא גנב שנאמר' (שמואל ב' טו, ו) ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישראל וכתיב (נחשית לא, טו) ותגנב את לבבי גרסינן בפרק גיד הנשה (סו"ט ז', ה) אמר שמואל אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעת הגוים ויש ליתן טעם אף על גב דכתיב לא תגנובו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו לא תגנובו לא קאי אבעמיתו במליצת הלשון דאם כן היה לו לומר מעמיתו ועוד כי ניגון טעם מפסיקו כדאמרין במסכת נדרים בפרק אין בין המודר הנאה (ל', ג) ושום שכל (נפמ"י ס, ח) אלו פסוקי טעמין משמע שפסוקי טעמים מן התורה (ע"פ יראים קכד (רנה))¹:

4

(ב) [ור] אן הגונב ממון עובד עבודה זרה. כן הוא לשון הר"מ כאן פ"ג ה"א ועיין פ"א מגזילה ואבדה ה"ב ודין זה דגניבת וגזילת גוי הארצו הראשונים והאחרונים ואין להאריך כאן. אך נראה לי לכאורה דאף להסוברים גזילת גוי דרנן מ"מ גניבת גוי אפשר דמן התורה אסור, להסוברים דאף על מנת למיקט [לעיל אות א'] ואף על [לעיל אות ב'] אסור לגנוב מן התורה, מזה נראה דהתורה לא אסרה זה מדין ממון לבד רק המדה הגרועה הזאת צעזמה התורה אסרה, א"כ בשלמא גזל דהוא רק דהתורה אסרה ממון חמירו א"כ אפשר דגזל גוי לא אסרה כי הממון שלו הפקר לאותן שיטות, אבל גניבת דאף על אסור לגנוב כדי שלא ילמוד מדה הגרועה הזאת, א"כ אף מגוי אסור כדי שלא ירגיל בה ועל זה הקפידה התורה. אך לכאורה לשיטות אלו, גם נפשות משהו פרוטע עובר על הללו הזה, דמרגיל ענמו מה ולא מטעם חזי שיעור, ויש לדבר הרבה, ואי"ה אשנה פרק זה, וז"ע קלמ"ט.

⁵ **רסב** רמב"ם הלכות גניבה פ"א, סמ"ג לאוין סימן קנ"ה, סור ח"ט סימן שמ"ה.

שלא לגנוב ממון דכתיב (ויקרא י"ט) לא תגנובו, נב (ב"ק דף נ"ד חולין צ"ד תוספתא דב"ק דף נ"ד רמב"ם הלכות מכירה פ"ט) זה הנשמן סחמת בני אדם, ואינו לוקה לפי שנית, לתישלומין, ויש גניבה אחרת שאסרו חכמים בנזן גניבת הדעת אסור ואפילו דעתו של עכו"ם אסור.

יא ⁶ לנ אסור להטעות לנבלי וכן כל מרמה שבועולם אסירה במו"מ אפילו לנכרי כגון לד אם יש מום במקחו צריך להודיע ללוקח אע"פ שהוא נכרי שהרי זה מפתהו ונוגב דעתו אם אינו מודיעו וה"ל כנוגב ממנו ממון ואסור מן התורה כמו שית' בה' גולה :

יב ואפי' לנגוב דעתו בדבר שלא יגיע לו הפסד להנכרי אסור מד"ם לנ כגון לשכור לו בשר נבילה בהוקת שחומה ואף לנגוב דעת הבריות לו בדברים אפי' במלה אחת של שפת חלקות או גניבת דעת או במעשה שמראה שעושה בשבילן ואינו עושה אסור מפני שמחויבים לו טובה בחנם :

7 היכי

מכרזינן אמר רב יצחק בר יוסף נפל בישראל לבני חילא ולימא נפל מריפתא לבני חילא לא זבני והא קמטעי להו יאיהו הוא דקמטעו נפשיהו כי הא דמר זוטרא בריה דרב נחמן הוה קאזיל מסיכרא לבי מחזא ורבא ורב ספרא הוה קא אתו לסיכרא פגעו אהדדי הוא סבר לאפיה הוא דקאתו אמר להו למה להו לרבנן דמרוח וארו טולי האי א"ל רב ספרא אנן לא הוה ידעינן דקאתי מד אי הוה ידעינן מפי הוה פרוזינן א"ל רבא מ"ם אמרת ליה הבי דאחלישתיה לדעתיה א"ל והא קא מטעינן ליה איהו הוה דקא מטעי נפשיה

לא זבני - דנגלי הוא

להס מאחד שאין את רגלים לאוכלה :

אינשו הוא דקא מטעו אנפשיהו דללא

משיילי אי טרפה אי כשרה והאי דקתני

לעיל מפני שמטעהו בזוכר לו בחוקת

שחטה וכן הפתח חביות המטרות לחטוי לאומר לו בשבילך אני

פיתחם דודאי גובב דעמו : פון אהו לסיכרא פגעו אסדדי - וכסבור

מר זוטרא שלקראו ילאו : כולי פאי - יאלתם יותר מדאי : לא סופ

ידעינן - ולעשות עסקיט וליך למקום אחר ילאו : דאחלישתיה

לדעפסי - שהיה סבור תחלה שכברטוה : וסא קמטעינן לי - אם

לא הייתי מגלהו היה מחזיק לו טובה חנם : אישו הוא דמטעי

אנפשיה - אחרי שאט לא אמרנו לו לקראתך ילאו :

8

אינהו דקא מטעו אנפשיהו כי הא - פי' בקונטרס והא דקתני לעיל מפני שמטעהו בזוכר לו בחוקת שחטה וכן הפתח חביות המטרות לחטוי כשאומר לו בשבילך אני פותחן דודאי גובב דעמו ואין נראה דהא אלא אם כן הודיע קתני דמשמע אפילו בסתם אסור ולא שרי אלא ככה"ל ועוד דמאי פריך מרב יהודה דפתח ליה לעולא דהא דודאי שלא היה מטעהו רב יהודה לומר לו בשבילך אני פותחן לך נראה דסתם וסבור משום דאין לאורח לאסוקי אדעתיה דמטרות לחטוי אבל הכא איבעי [להו] לאסוקי אדעתיהו דטרפה היא ומר זוטרא איבעי ליה לאסוקי אדעתיה שלא לקראתו איז באים אלא לנודך עתמם :

9

שלמא למר . פי'

בקונטרס ולא היה מחטין לברט אלא לכו היה לרבו ול"ע שלא יהא בזה גובב דעת הבריות ועל חנם פי' כן דלא קאמר אלא דאין טפלין לו שלום :

ואין כופלין שלום לעובד כוכבים: רב

חסדא מקדים ויהיב ליה שלמא רב כהנא

א"ל שלמא למר :

שלמא

למר . ולא היה מחטין לברטו אלא

לכו היה לרבו :

¹⁰ כיוצא (ז' בו רוצה

שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו יאמר

לדם רוצח אני אמרו לי אעפ"כ יקבל מהם שגא'

יזה דבר הרצח :

¹¹ אמר רבי יוסי הדא

אמרה בר נש *דתני חדא מיכלא והוא אול לאתר

ואינון מוקרין ליה בנין תרתי צריך מיטר לון אנא

חדא מיכלא אנא חכים :

13 ז אסור לרמות בני אדם במקח וממכר או לגנוב דעתם כגון ז אם יש [ד] מום במקחו צריך להודיעו ללוקח פ אף אם הוא עב"ם לא ימכור לו בשר נבילה בחוקת שחוטת פ ואין לגנוב דעת הבריות בדברים שמרא' שעושה בשבילו ואינו עושה אסור כיצד ח (ג) : לא יסרהב(בחבירו) שיסעור עמו והוא יודע שאינו מועד ולא ירבה לו בתקרובת והוא יודע שאינו מקבל ט ולא יפתח חבית (ג) הפתוחות לחנוני וזה סובר שפתחם בשבילו אלא צריך [ה] להודיעו שלא פתחם בשבילו ו ואם הוא רבר דאיבעי ליה לאסוקי אדעתיה שאינו עושה בשבילו ומטעה עצמו שסובר שעושה בשבילו לכבודו כגון שפגע בחבירו בדרך וסבור זה שיצא לקראתו לכבודו אין צריך להודיעו : ז לא יאמר לו סוך שמן מפך זה (ו) והוא [ו] ריקן וליך לבית האבל ובירו כלידיקן וסובר האבל יא שהוא מלא (זין) ואם הוא עושה כדי לכבודו מותר :

12 ויש לו ללמוד מהא דתנן בשלהי שביעית רוצח שגלה לעיר מקלטו ורצו בני העיר לכבדו אומר להם רוצח אני אמרו לו אעפ"כ יקבל מהם שנא' וזה דבר הרוצח ואמרו שם בירושלמי אמר ר' יוסי הדא אמרה בר נש דתני חדא מכילא והוה אזיל לאתר דמוקרין ליה בגין תרתי צריך למימר להון חדא מכילא אנא חכם מכאן לבעל תשובה שמכבדין אותו לפי שאין מכירין אותו צריך שיאמר להם חוטא אני דמשמע דלאו דוקא רוצח לפי שהוא חטא מפורסם דא"כ היכי יליף מיניה בירושל' למאן דמוקרין ליה בגין תרין מכילין דילמא שני רוצח דכתיב מכסה פשעיו לא יצליח אלא דלאו לענין תשובה קאמר דאם כן מאי אריא משום דרצו בני העיר לכבדו אלא משום גבנת דעת הוא אלא דקשיא לי בה דהא בפ' ג"ה מוכח דכל היכא דאינהו מטעו נפשיהו לא שייך גבנת דעת לא מבעיא לרש"י ז"ל שפירש דליכא גבנת דעת אלא במוכר טריפה בחוקת שחוטת אלא אפי' למ"ד שחלקו עליו ואמרו אף בסתם שייך גבנת דעת היכא דלא הוה ליה להכירו לאסוקי אדעתיה הו"ל לאסוקי אדעתיהו דלא גמיר אלא חדא מכיל' שהרי הוא לא אמר להם שהיה יודע שחטאם וי"ל שמקלסים אותו בפניו ושוחק דמשתיקתו טועים בכך.

14 והוא קא מטענין ליה . ואל"ת והא אין זה טעות כיון דבלאו הכי היו בחיים לכבודו כדקאמר ליה טפי הוה טרחא דכה"ג אמרין לעיל שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה וי"ל דלא דמי כלל דלעיל נהי דליכא פסדא כל כך במה ששוחק כיון שהיו מסרות לחנוני מ"מ בעבורו פתחן וכיון דלפילי לא היו מסרות היה שוחק בעבורו לא הולך להדיש כלל אבל הכא לא בלא כלל בעבורו :

15 פ"ב ו ולא יפתח לו חבית וכו'. עמ' (הולין ל"ד) הקשו דעולא חיקט: לני רב יהודה פסח ליה חבית המסרות לחנוני וחירו' אדושי אודטי . ואל"ת שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה דבלא"ה מי פתוחי מסרות ליה . משמע לני היחלול כהרס דאם הוא אדם דבלאו הכי היה פתוח בעבורו מותר ואל"ת קשה דכבול גמ' נקטיק לישנא כהרס עיקר ואל"ת למה לא כהב רביע דין זה וכן סבור נח"מ כה"ל לזנא כי' רכ"ח לא הזכירו וכזה שם הרב"י ולא ידעתי למה באמימו רביס . ולאפשר משום דמלתא דפשיטא היא , עכ"ל . ולי"ן דאין זה מסתיק דאם האוס' הקשו על הא דלמריק סתם כהא דמר אסר"ה וכו' דהקשו שם ואלו קמטעי ליה כהב האוס' שם ואל"ת אין זה פסחה כיון דבלאו הכי היו נאים לכבודו דכה"ג אמריק לעיל שאני עולא דחביב וחירו' דנפשיהו חבית נהי דליכא פסדא כל כך במה ששוחק כיון שהיו מסרות לחנוני מ"מ בעבורו פתחן , כלומר דלא אמריק שאם בלא הכי היה שוחק מסרי כבודו שפוחר אלל בדבר ששעה בשביל דמיון דאף סוף כשבילו עשה אפ"ס שאין לו פסידא במה שפעה כיון דלפילו אם היה לו פסידא היה עושה בשבילו מותר אלל בדבר שאם עשה בשבילו כלל אפ"ס ששבילו היה עושה ליש מותר ואל"ת כיון דלאו זריכיס לחילוק זה אין פשוט כל כך שלא היה לו למור לנארו . לך ל"ל סתם אה לרביע ולומר דלא ספק כהירוצא כהרס משום דלפקיטא שפאקו האוס' לא משמע לכו הכי חירו'אלא שפירט האוס' אלל דרב ספרא ורבא לא ס"ל כהירוצא כהרס אלל כהירוצא דלדושי אודטי ולך ספק כדך חירו'אלא ולל כהירוצא דואגט"ל וכן הרש"ס נסקקו לא הזכיר האוס' חירו'אלא ספק שפחה . ומ"מ קשה בדברי רביס למכ לא הזכיר דנדבר דליכא ליה לאסוקי אדעתיה שאני עולא מותר כהיא דרב ספרא כדכחנו בהוספות וכזה הוה . ואל"ת לי שאוס' כסירות רש"י עשה שאמרו בנייהאל כעבר לו בחוקת שחוטת חיי דוקא נמטרטו לו בחוקת שחוטת וזה ענהג לא ימכור בשר נבילה במקום בשר שחוטת וכו' וכזה בסוף דבריו לפילו מלה חמה אל סמוי ואל גיבס דעת דמשמע דוקא כשמדבר בסירות וזה אמרו ואלילו מלה חמה וכו' . וממילג משמע דהיכא דליכא מלה דמרי מותר דליכו מפעי עשיה ומכל מקום סתם הדברים יומר מדי ויהי לו לנאר :

16 י"ג נז כיצד לא יפתח חבית יין העומרת להפתח מיד מפני שכבר טכרה לחנוני (א) וזה סבור שפתחה בשבילו להשקותו יין חזק ונפסד על ידו הפסד גדול שהרי חבית זו שפתחה תשאר חסירה ויתקלקל יינה ויבא להחזיק לו טובה בתנם לא (אא"כ הוא חביב עליו שהיה פתח בשבילו) אלא צריך להודיעו שלא פתחה בשבילו כי לא מן הסתם אין לו להעלות על דעתו שכבר טכרה לחנוני אבל בדבר שיש לו להעלות בדעתו שאינו עושה בשבילו ומטעה עצמו וסבור שעושה בשבילו מ כגון שפגע בחבירו בדרך וסבור זה שיצא לקראתו לכבודו א"צ להודיעו וכו' כל ביוצא בזה :

17 ח לא יסרהב . פ"י לא יפירי בו ומדכתב לשון זה וגם אמר זה נתי' ולא ירבה לו בתקרובת דקדקתי בפרישה דדוקא ככה"ג להפירי בו ולהרבות שלא כהסוג הוא דאסור אבל לדבר לו פעם אחת וסתים בא אכול עמי מותר כי ארבי' אם לא ידבר עמו כן יתבוס חבירו דהרואיס שכתב ויואל ואין מכבדו לומר לו בא ואכול עמי יאמרו שהוא מפני שפלותו כי אין הכל יודעין שנמנע לומר כן מפני שידע שאינו מועד וק"ל :

י והוא ריקן פירות והוא יודע בו שלא ימך ומ"ה דוקא אסור מפני גבינת דעת דחבירו יחזיק לו טובה מכא אבל אם הי' בו שמן אף שידע בו שלא יסוך מותר לו לדבר בא וסוך ממנו מפני שכבודו וכמ"ש לפני זה :